

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2242-5900 ต่อ 5731

เรื่อง ปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร
ผู้เรียบเรียง นายโชคสุข กรกิตติชัย วิทยากรเชี่ยวชาญ
 กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ พฤศจิกายน 2568

กรุงเทพมหานคร เมืองหลวงของประเทศไทยนั้นมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมบ่อยหลายปีติดต่อกัน ส่งผลกระทบให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินของผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยปัญหาน้ำท่วมนั้นเกิดมาจากหลายสาเหตุ ทั้งเหตุผลทางภูมิศาสตร์และที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่

- 1) ฝนตกปริมาณมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงเดือนพฤษภาคมจนถึงกลางเดือนตุลาคมของทุกปี
- 2) สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มเหมือนแอ่งรับน้ำ การระบายน้ำลงสู่แม่น้ำและทะเลทำได้ค่อนข้างยาก ถ้าฝนตกหนักจะทำให้ปริมาณน้ำเข้าสู่พื้นที่กับปริมาณที่น้ำระบายออกไม่สมดุลกัน
- 3) ชนิดของดินในเขตกรุงเทพมหานครเป็นดินเหนียวซึ่งระบายน้ำค่อนข้างยาก
- 4) น้ำจากทางเหนือไหลลงมาปริมาณมาก ทำให้พื้นที่กรุงเทพมหานครรับน้ำไม่พอ จนเกิดน้ำท่วม
- 5) น้ำทะเลหนุนสูง โดยเฉพาะเดือนธันวาคม ทำให้ริมแม่น้ำเจ้าพระยามีน้ำล้นออกมาจากตลิ่ง
- 6) แผ่นดินทรุดกลายเป็นแอ่งเนื่องจากการใช้น้ำบาดาลมากเกินไป
- 7) การวางผังเมืองที่ไม่เป็นระบบ เพราะไม่ได้มีการศึกษาพื้นที่น้ำขัง น้ำท่วมมาก่อนที่จะสร้างชุมชน
- 8) ช่องระบายน้ำมีไม่เพียงพอ เนื่องจากเป็นเมืองใหญ่จึงมีการเปลี่ยนการระบายน้ำจากทางน้ำธรรมชาติมาเป็นท่อระบายน้ำ ซึ่งมีขนาดไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณน้ำ
- 9) การจัดการขยะไม่ดี ทำให้อุดตันช่องทางระบายน้ำ และ
- 10) การรुकูล้ำคลองที่เป็นเส้นทางไหลของน้ำ

จากเหตุผลดังกล่าวมา จะเห็นได้ว่า น้ำท่วมในกรุงเทพมหานครเกิดจากสภาพภูมิประเทศทางธรรมชาติ แต่ก็ทวีความรุนแรงขึ้นด้วยการกระทำของมนุษย์ การแก้ไขปัญหาไม่สามารถทำได้ในทันที การเตรียมพร้อมเพื่อรับมือสถานการณ์เหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การเตรียมกำแพงกันน้ำ เพื่อลดการเสียหายของทรัพย์สินลง หรือการเตรียมอาหารหรือสิ่งจำเป็นไว้ใช้ในกรณีที่ไม่สามารถเดินทางออกไปจากบ้านได้ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในช่วงน้ำท่วม ทั้งนี้ มี “กรุงเทพมหานคร” เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมดังกล่าว โดยมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประจำปี 2568 ขึ้น ซึ่งมีสำนักการระบายน้ำเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม การเตรียมความพร้อมเพื่อช่วยในการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการข้อมูล รายงานสภาพอากาศ รับเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาน้ำท่วมเพื่อรายงานและสั่งการสถานการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วมตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสถานการณ์น้ำทะเลหนุนสูง โดยการก่อสร้าง

แนวป้องกันน้ำท่วมให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกพื้นที่ รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความแข็งแรงของแนวป้องกันน้ำท่วมริมแม่น้ำ ปรับปรุงซ่อมแซมจุดที่ชำรุด จัดเรียงกระสอบทรายบริเวณแนวป้องกันน้ำท่วมของเอกชนหรือหน่วยงานอื่นบางแห่งที่มีระดับต่ำให้มีความสูงเพียงพอและมีความมั่นคงแข็งแรงสามารถป้องกันน้ำล้นเข้ามาในพื้นที่ ขณะช่วงที่มีน้ำขึ้นสูง จะจัดเจ้าหน้าที่หน่วยเคลื่อนที่เร็ว (หน่วย BEST) พร้อมรถยนต์ อุปกรณ์เครื่องมือ และกระสอบทรายเข้าพื้นที่ เผื่อระวางจุดแนวพินหลอที่ยังไม่มีการสร้างแนวป้องกันน้ำท่วมหรือบริเวณทางขึ้น-ลงท่าเรือ หรือบริเวณคอคอดสะพาน โดยจัดเตรียมเครื่องสูบน้ำชนิดเคลื่อนที่ และประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนประชาชนเพื่อเผื่อระวางระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาจากอิทธิพลของน้ำทะเลหนุนสูง ในการเตรียมขนย้ายสิ่งของขึ้นที่สูง ดูแลอุปกรณ์ไฟฟ้าและปลั๊กไฟ นอกจากนี้ จะต้องบูรณาการความร่วมมือกับสำนักงานเขตที่มีประชาชนอาศัยอยู่ในพื้นที่และอยู่นอกแนวป้องกันน้ำท่วม พร้อมทั้งประชุมร่วมกับกรมชลประทานและกรมอุทกศาสตร์เพื่อติดตามสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ในส่วนของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ 50 เขตของกรุงเทพมหานครจะอำนวยความสะดวกช่วยเหลือและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้นกับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาน้ำท่วม หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ที่ผ่านมาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว โดยมีการตั้งกระทู้ถามในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี 2539-2566 ในสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 20-26 มาแล้วจำนวน 41 ครั้ง มีการเสนอข้อปรึกษาหารือ ตั้งแต่ปี 2565-2567 ในสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25-26 มาแล้วจำนวน 41 ครั้ง และมีการเสนอญัตติเพื่อขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับน้ำท่วมของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี 2562-2566 ในสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25-26 มาแล้วจำนวน 6 ครั้ง ซึ่งในการตั้งกระทู้ถาม เสนอข้อปรึกษาหารือ หรือเสนอญัตติเพื่อตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นพิจารณาศึกษาและแก้ไขปัญหานั้น ล้วนเป็นเรื่องของปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เสนอแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการน้ำไม่ให้เกิดน้ำท่วม รวมทั้งเสนอแผนรองรับน้ำท่วมก่อนที่จะเข้าฤดูฝน และการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม เพื่อนำเสนอต่อฝ่ายบริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของกรุงเทพมหานครต่อไป

บรรณานุกรม

การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (ม.ป.ป.) สืบค้น 6 พฤศจิกายน 2568 จาก <https://web.ku.ac.th/king72/2533/bkk02.html>

กรุงเทพมหานคร, สำนักการระบายน้ำ. (2568). แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม กรุงเทพมหานคร ประจำปี 2568 ในความรับผิดชอบของสำนักการระบายน้ำ. สืบค้น 6 พฤศจิกายน 2568 จาก <https://dds.bangkok.go.th/content/doc3/index.php>

ระบบสารสนเทศด้านนิติบัญญัติ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2568). ผลการสืบค้น “น้ำท่วม”. สืบค้น 6 พฤศจิกายน 2568 จาก https://lis.parliament.go.th/index/search_result.php

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักประธานสภาผู้แทนราษฎร, กลุ่มประสานการเมืองและรับเรื่องราวร้องทุกข์. (2568). ระบบแจ้งผลและจัดเก็บข้อปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้น 6 พฤศจิกายน 2568 จาก <https://web.parliament.go.th/view/104/main/TH-TH?all=1#>